

Vastuullisen tuontikaupan periaatteet on laadittu Vastuullisen tuontikaupan verkostossa, jonka toimintaa koordinoi Keskuskauppakamari. Periaatteet on julkaistu vuonna 2000.

Vastuullisen tuontikaupan periaatteet

1. Työnteon on oltava vapaaehtoista

Pakkotyön käyttö on kielletty, eikä työntekijöitä saa pitää lukituissa tiloissa tai muulla tavoin rajoittaa heidän vapauttaan. Työntekijöiltä ei saa vaatia työnteon pantiksi rahaa, henkilöllisyyspapereita tms., ja heillä on oltava oikeus irtisanoutua työsuhteestaan kohtuullisen määräajan puitteissa.

(ILO:n yleissopimukset 29 ja 105)

2. Järjestäytymis- ja neuvotteluoikeus on turvattava

Työntekijöillä on oltava oikeus liittyä lain sallimiin järjestöihin ja perustaa niitä sekä neuvotella työoloistaan ja -ehdoistaan kollektiivisesti. Mikäli ammattijärjestöjä ei lainsäädäntö- tai muista syistä ole olemassa, työnantajan tulee mahdollistaa yrityskohdaisen neuvottelumekanismin hyödyntäminen.

(ILO:n yleissopimukset 89 ja 98, YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus)

3. Työolot ovat turvalliset ja hygieeniset

Työntekijöille on tarjottava turvallinen ja terveellinen työympäristö, eikä fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista häirintää tule sallia. Terveys- ja turvallisuusriskejä ja tapaturmia on ehkäistävä sekä lyhyellä että pitkällä tähtäimellä. Työntekijöiden tulee saada säännöllisesti työterveys- ja turvallisuuskoulutusta.

Työntekijöiden saatavilla on oltava puhdasta juomavettä, puhtaat saniteettitilat sekä tarvittaessa myös terveystarkastusten mukaiset oman ruoan säilytysmahdollisuudet. Työntekijöille tarjottujen asuntojen tulee myös olla puhtaita ja turvallisia ja vastata nais- ja miestyöntekijöiden perustarpeita.

4. Lapsityövoimaa ei käytetä

Työhön pääsemisikä ei saa olla alempi kuin oppivelvollisuuden päättymisikä, eikä alempi kuin 15 vuotta (eräissä taloudellisesti vähemmän kehittyneissä maissa 14 vuotta). Mikäli työssä nyt on tätä nuorempia lapsia, heitä on suojeltava kaikkinaiselta hyväksikäytöltä, ja heille on laadittava aikuisikänsä asti ulottuva siirtymäsuunnitelma, joka takaa heidän koulutuksellisen ja taloudellisen turvallisuutensa. Lapsia ja nuoria (alle 18-vuotiaita) työntekijöitä ei saa pitää terveydelle tai muuten vaarallisessa työssä eikä yötyössä.

(ILO:n yleissopimukset 138 ja 182, YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista)

5. Palkan tulee riittää perustarpeisiin

Työntekijälle on maksettava vähintään lain tai työnantajan sitovan työehtosopimuksen mukaista minimipalkkaa. Vaihtoehtoja tulee valita se, joka on suurempi. Palkan tu-

lee riittää vähintään perustarpeiden kustantamiseen. Palkka on maksettava suoraan työntekijälle, ja palkanlaskutavan on oltava työntekijälle ymmärrettävä. Palkasta pidättämistä ei saa käyttää kurinpidollisena toimenpiteenä.

(ILO:n yleissopimukset 95 ja 131 palkoista)

6. Työajan on oltava kohtuullinen

Säännöllinen työaika ei saa ylittää 48 tuntia eikä ylityö 12 tuntia viikossa, ellei kansallisessa lainsäädännössä ole määrätty alempia rajoja. Ylityön on oltava vapaaehtoista ja tilapäistä ja siitä on maksettava korkeampaa palkkaa.

Työntekijällä on oltava oikeus palkalliseen vuosilomaan ja kerran viikossa vähintään vuorokauden mittaiseen yhtenäiseen vapaaseen.

(ILO:n yleissopimukset 14 ja 106 viikottaisista työajoista ja ILO:n yleissopimus 132 palkallisista lomista)

7. Työnteko perustuu kiinteään työsuhteeseen

Silloin, kun työnteko on luonteeltaan jatkuvaa, sen tulee perustua kiinteään työsopimussuhteeseen. Työnantaja ei saa väistää työsopimukseen liittyviä lainsäädäntö-, sosiaaliturva- ym. velvoitteita esimerkiksi teettämällä kotityötä velvoitteita huonommilla ehdoilla tai käyttämällä oppisopimuskoulutusta sääntöjen vastaisesti.

8. Työntekijöitä ei syrjitä

Työntekijöitä ei saa syrjiä rodun, alkuperän, ihonvärin, sukupuolen, uskonnon, poliittisen mielipiteen, ammattiyhdistystoiminnan tai muun vastaavan perusteella.

(ILO:n yleissopimukset 100 ja 111)